

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Арт-технології в інклюзивному навчанні»

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціалізація Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Арт-технології в інклюзивному навчанні
Освітня програма	Спеціальна освіта.
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	(вибіркова)
Курс / семестр	3/5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 28 год. Практичні заняття – 12 год. Семінарські заняття – 20 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми у сфері спеціальної та інклюзивної освіти з метою корекції й компенсації порушень психофізичного розвитку осіб із особливими освітніми потребами різних вікових груп, насамперед, засобами арт-технологій.

Цілі:

- озброїти студентів основами теоретичних і практичних знань з арттерапії та сформувати професійні компетентності, щодозволятимуть реалізовувати логопедичну допомогу дітям із особливими освітніми потребами засобами арт-технологій;
- опанування студентами теоретико-методичними підходами до вивчення предмета, основними поняттями та термінологією;
- ознайомлення з класичними та інноваційними методами та прийомами в логопедії;
- формування уявлень про зміст інноваційної діяльності логопеда з різними категоріями дітей і дорослих;
- допомога студентам в інтегруванні набутих знань із циклу психологічних дисциплін;
- формування вмінь проектувати та застосовувати теоретичні та практичні знання задля розвитку гармонійної особистості дітей із мовленнєвими порушеннями відповідно до положень Закону України «Про освіту»;
- сприяння засвоєнню методів, засобів, прийомів та форм корекційно-розвиткової роботи з дітьми за допомогою арттерапії;

- формувати потребу бути конкурентноспроможними фахівцями на ринку праці;
- спонукання студентів до самоосвіти і самовдосконалення шляхом здобуття неформальних та інформальних (у тому числі в дистанційній формі) видів освіти, розвитку особистісних якостей майбутнього вчителя-логопеда.

Компетентності:

Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії.

Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

Здатність планувати та організовувати корекційно-розвиткову роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами засобами арттерапії.

Здатність реалізовувати новітні арт-технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами.

Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Готовність до інтегрування арт-технологій у діагностико-консультативну діяльність.

Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами засобами арттерапії.

Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції засобами арт-технологій.

Усвідомлення інклюзії як процесу та уміння інтегрувати знання отримані на медичних і психологічних предметах у процесі розробки практичних підходів до дітей із особливими освітніми потребами за допомогою арт-технологій.

Готовність використовувати інновації в роботі вчителя-логопеда в умовах інклюзивної освіти дітей із особливими освітніми потребами.

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

Знати сучасні теоретичні основи інклюзивної освіти, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності.

Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітнього процесу в закладах з інклюзивним навчанням.

Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб із особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей. Знати сучасні нейропсихологічні підходи до вивчення порушень мовленнєвого розвитку в дітей із особливими потребами.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією з арттерапії та професійним дискурсом.

Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей із особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність засобами арттерапії.

Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-розвиткову роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

Застосовувати у професійній діяльності знання про арт-технології, форми і засоби корекційно-розвивального навчання дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії засобами арттерапії.

Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії за допомогою арт-технологій у ролі вчителя-логопеда, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації. Володіти практичним інструментарієм з профілактики, діагностики, корекції та компенсації порушень мовлення в осіб із особливими освітніми потребами за допомогою арт-технологій.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Модуль II. Теоретичні засади застосування арттерапії в умовах інклюзивного навчання.	Арттерапія як напрям психотерапії. Визначення та особливості арттерапії як методу. Переваги арттерапії як недирективного методу в	Опрацювати та виписати терміни з Енциклопедичного словника арт-терапії

	Тема 1: Термінологічне поле арттерапії	інклюзії. Ефект арттерапії в роботі з дітьми із особливими освітніми потребами. Понятійно-термінологічне поле та тезаурус арттерапії.	
2.	Історія розвитку арттерапії	Розвиток арттерапії як терапії мистецтвом у провідних країнах світу. Поступ арттерапевтичного руху в Україні. Інтеграція арттерапевтичних підходів у систему роботи з дітьми із особливими освітніми потребами	Законспектувати статтю Ленів З. П. Арт-терапія в інклюзивній освіті. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: Збірник наукових праць. К., 2008. Вип. 11. 96-98 с.
3.	Напрями арттерапії	Огляд напрямів арттерапії. Визначення та пояснення принципу дії таких напрямів як: образотерапія, музикотерапія, бібліотерапія, казкотерапія, танцювально-рухова терапія, драматерапія, пісочна терапія, тощо. Мультиmodalний підхід.	Розробити таблицю напрямів арттерапії
4.	Види арттерапії	Опис пасивних, активних та інтегративних видів арттерапії. Методи їх застосування на різних етапах взаємодії з дітьми із особливими освітніми потребами	Розробити таблицю з видами арттерапії та прикладами
5.	Практично-семінарське заняття. Основні функції та галузі застосування арттерапії	Діагностична та терапевтична функції арттерапії. Міждисциплінарний підхід у застосуванні арттерапевтичних методів. Арттерапія в	Опрацювати Розділ 1. Введення в теорію арттерапії: основні поняття. О. Вознесенська, Л. Мова. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання

		медицині, психології, педагогіці, інклюзії: приклади застосування.	арт-технологій в освіті. К.: Шк. Світ, 2007. 5-23 с.
6.	Практично-семінарське заняття. Мистецькі техніки та арттерапія	Порівняння педагогічних цілей навчання мистецтву та арттерапії. Зв'язок напрямів мистецтва та напрямів арттерапії. Розмежування арт-педагогіки та арттерапії.	Опрацювати статтю: О. Скорик. Образотворче мистецтво й арт-терапія: порівняльний аналіз. Естетика і етика педагогічної дії. Вип. 4., 2012. 144-155 с.
7.	Концепція онтогенетично-орієнтованої системної арттерапії	Концепція онтогенетично-орієнтованої системної арттерапії, в якості основної мети якої в процесі застосування арттерапії розглядаються позитивні особистісні зміни у вигляді гармонізації та розвитку системи відношень за рахунок корекції неадекватних когнітивних, емоційних і поведінкових стереотипів, а також розкриття внутрішніх ресурсів організму та психіки дітей. Механізм впливу мистецтва на дитину з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання.	Підготуватись до семінарського заняття за темою. Опрацювати статтю: Ленів З.П. Принципи онтогенетично-орієнтованої системної арт-терапії в спеціальній освіті. Простір арт-терапії: міф, метафора, символ: матеріали V науково-практичної конференції з міжнародною участю. К.: Міленіум. 2008. 24-27 с.
8.	Семінарське заняття № 1, 2. Принципи арттерапії в освіті дітей із особливими освітніми потребами	Основні принципи арттерапевтичного процесу та їх інтегрування з загальнодидактичними та спеціальними принципами навчання дітей із особливими освітніми потребами	
9.	Основні форми	Індивідуальна форма,	Підготуватись до

	арттерапевтичного процесу	групові форми арттерапевтичного процесу. Арттерапевтична сесія, сеанс арттерапії в психотерапевтичній практиці. Діагностичне значення арттерапії. Арттерапевтичне заняття. Інтеграція засобів арттерапії в роботу вчителя-логопеда.	семінарського заняття. Самостійно підібрати літературу та матеріали. Оформити у презентації.
10.	Семінар Простір арттерапевтичного процесу	Вимоги до арттерапевтичного простору. Матеріали для проведення арттерапії. Формування інклюзивного середовища засобами арттерапії.	Ознайомитись із чинним законодавством яке регламентує інклюзивне навчання в Україні
11.	Функції фахівців, які застосовують засоби арттерапії	Вимоги до кваліфікації фахівців. Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які можуть застосовувати засоби арттерапії в роботі з дітьми із особливими потребами в умовах інклюзивного навчання. Роль арттерапевта у команді супроводу у перспективі процесу впровадження спеціально продуманих підходів, методів та засобів подолання обмежень функціонування осіб із ООП.	Підготуватись до практично-семінарського та семінарського занять. Опрацювати та виписати терміни та поняття з Енциклопедичного словника арт-терапії
12.	Практично-семінарське №3. Семінарське № 4. Техніки, прийоми та технології	Розмежування понять техніка, прийом, технологія в арттерапевтичному процесі. Приклади	Узагальнити знання першого модуля в конспекти, таблиці, тематичні словники.

	арттерапії	арттерапевтичних технік, прийомів, технологій у роботі з різними категоріями дітей із особливим освітніми потребами	
13.	Модуль II. Практичне застосування арт-технологій в інклюзивному освітньому просторі Арт-техніки образотерапії в роботі з дітьми із особливим освітніми потребами	Техніки роботи з фарбами, крейдою пластином, папером, фольгою, фетром, нитками. Ниткографія в процесі розвитку дітей із ООП. Краплетерапія для розвитку моторної сфери. Застосування каракуль Віннікот. Аплікація в арттерапії. Стоунтерапія – техніка розмальовування і складання камінців. Ландшафтна арттерапія.	Прийоми малювання при тяжких формах ДЦП: малюємо руками дитини
14.	Практичні № 4, 5 Бібліотерапія як терапія читанням. Казкотерапевтичні прийоми в роботі з дітьми із особливими потребами	Казкотерапія: діагностичні та психокорекційні можливості казкотерапії. Етапи розвитку чарівної казки. Казкотерапія в логопедії. Моделювання казок, як інструмент корекції мовленнєвих і комунікативних порушень в дітей із ООП. Робота зі звільненнями від страхів у казкотерапії. Інтегративна казкотерапія: інсценізація казок із застосуванням лялькотерапії, образотерапії, музики, танцю. Драматизація в процесі навчання і розвитку комунікації, мовлення та навчальної	Опрацювати статтю: Ленів З.П. Казкотерапія в системі корекції мовлення та гармонізації особистості дошкільників із ТПМ. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: Зб. наук. праць. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. Вип. 13. 70-74 с. Кваша, Т. Ми до тебе, казко, в гості завітали : розвивальне заняття з використанням арт-терапії. Психолог дошкільця. 2014. № 5. 36–38 с.

		<p>діяльності дитини зООП. Створення чарівної казки для дітей із РАС. РДУГ, ТПМ. Метод «сторітеллінг» в інклюзивному навчанні. Методика «Малювання казки про любов». Обговорення відчуттів, емоцій, переживань і вражень.</p>	
15.	Музикотерапія в роботі з дітьми із особливими потребами	<p>Цілющий (лікувальний) вплив музики на організм (особистість). Поняття «сугестії» та «катарсису» в музикотерапії. Психофізіологічні засади впливу музики на людський організм. Рецептивна, творча, інтегративна музикотерапія. Вокалотерапія та ритмотерапія як складові музикотерапії. Застосування музикотерапії в роботі з дітьми з ООП: покращення інтелектуальної активності, розвиток уважності, відчуття ритму, координації, дихання, мовлення, емоційно-вольової сфери, корекція поведінки, сенсорних відчуттів, подолання диспраксічних розладів, розвиток слухового контролю, звільнення від страхів, релаксація, активізація ресурсів</p>	<p>Опрацювати статтю: Ленів З.П. Концептуальні засади музикотерапії, як засобу корекції тяжких порушень мовлення у дітей. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: Збірник наукових праць. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. Вип. 9. 167-170 с.</p>

		організму.	
16.	Практичне заняття. Застосування музикотерапії з метою діагностики та корекції порушень мовлення у дітей із ООП	Музикообразотерапія: активне малювання під музику. Арт-техніка «Каракулі Віннікотт» під музику, вправи «Музична піцерія» для досягнення прийняття всіх членів дитячого колективу в інклюзивному просторі. Музикорефлексотерапія. Медитація «Я – джерело. Я – море».	Записати інклюзивну медитацію «Я – джерело, Я - море» у власному виконанні.
17.	Вокалотерапія як інструмент психокорекції емоційно-вольової сфери дітей		Опрацювати статтю: Ленів З.П. Сучасні технології корекції порушень усного мовлення дітей засобами вокалотерапії. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. Луганськ, 2011. № 23 (234). 245-252 с.
18.	Пісочна терапія як комунікативний ресурс для дітей із ООП	Пісочна терапія в інклюзії. Ціль: зняття м'язової та емоційної напруги, розвиток дрібної моторики, покращення тактильної чутливості, уяви, розвиток комунікативних та мовленнєвих навичок. Закріплення знань про сенсорні еталони, встановлення закономірностей. Малювання на піску паличкою, пальчиком, предметами(сухий та мокрий пісок, в залежності від ООП	Сусла А. М., Тарасенко Н. В. Пісочна терапія в роботі з дітьми з вадами психофізичного розвитку. Дитина з особливими потребами. 2016. № 6. 6–8 с.

		дитини та цілей терапевтичного процесу).	
19.	Семінарське заняття. Кольоротерапія.	Еволюція науки про колір. Наукові основи кольорознавства. Символіка кольорів. Фізіологічний і психологічний вплив кольору на людину. Кольорова психодіагностика. Роль кольору у психофізиці сприйняття. Колір у мистецтві. Сприйняття кольорових відображень. Феномен переваги кольорів. Вікові особливості розвитку дитини та переваги кольорів. Сприйняття кольору та психічні стани. Колір, емоції і характер.	Іщук В., Линник Л., Торбенко О., Кольоротерапія. Технологія застосування кольору у реабілітації та оздоровленні дітей з особливими потребами. Дефектолог. 2018. №2. – 20–22 с. Черкашина Д. Кольорові емоції : використання елементів арт-терапії в роботі практичного психолога ДНЗ. Психолог дошколля. 2014. № 5. С. 23–31. Іванюк, Н. «Кольорові казки» лікують, розвивають, розважають : [кольоротерапія]. Дошкільне виховання. – 2012. – № 2. – С. 16–17.
20.	Танцювально-рухова терапія	Танець як терапія в історичному контексті. Методологія та основні завдання ТРТ. Імпровізація як метод ТРТ. Етапи танцювально-рухової роботи. Типова групова танцювальна сесія. Можливості ТРТ в роботі з дітьми із ООП	Опрацювати Розділ 5. Можливості застосування ТРТ. Розділ .: Танець – сила й гармонія життя. О. Вознесенська, Л. Мова. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-технологій в освіті. К.: Шк. Світ, 2007. 53-75 с.
21.	Арт-терапевтичні технології в процесі діагностичної та корекційно-розвиткової роботи з дітьми із ООП	Можливості арттерапії як додаткового інструменту в процесі діагностування дітей із ООП. Дотримання принципу єдності та діагностики в арттерапевтичному	Перегляд у соцмережах запису майстер-класів Фестивалю «Арт-практик. Діти»

		процесі.	
22.	Арт-технології в налагодженні батьківсько-дитячих стосунків.	Важливість та роль батьків у розвитку дітей із ООП різного віку. Типи сімей, що виховують дітей із особливими потребами. Соціально-педагогічна занедбаність як психологічна проблема. Взаємодія фахівців закладу інклюзивної освіти з родинami дітей із ООП. Батьки як повноцінні члени команди психолого-педагогічного супроводу. Діагностичне значення арттерапії в виявленні проблем і батьківсько-дитячих стосунках. Застосування арттерапії у процесі консультування батьків дітей із ООП і сутність технік «Колаж», «Родинний герб», «Кущ троянд», «Коллективна мандала».	Опрацювати Розділ 7. Використання арт-технологій в сімейній психотерапії. О. Вознесенська, Л. Мова. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-технологій в освіті. К.: Шк. Світ, 2007. 76-95 с.
23.	Практичне заняття. Арт-технологія «Колаж» в роботі з родинami, які виховують дітей із ООП	Колаж на тему: «Наша родина вдома» у роботі з сім'єю дитини з ООП. Методика створення спільного колажу (змішані техніки) із використанням вирізок з журналів, аплікацій із ниток, шерсті, тканини, макаронних виробів та природніх матеріалів, а також малюванням відбитками пальців, рук, ніг, розрізаних овочів-фруктів, тощо. Важливість вибору	Скнар О. Арт-терапевтична техніка «колаж» у роботі психолога. Психолог. Шкільний світ. 2009. № 9. 12–14 с. Підготувати матеріали для практичного заняття.

		<p>матеріалів дитиною для роботи. Роль арттерапевта в процесі створення колажу: фасилітація, підтримка позитивної атмосфери, стеження за авторитаризмом батьків (прагненням показати дитині як треба робити, тощо) та вплив на це явище, діагностика «сімейного мікроклімату», психокорекція небажаної поведінки дитини, емоційних проявів, комунікативних умінь</p>	
24.	Арт-технологія «Колаж»	<p>Колаж як арттерапевтична технологія. Вправи «Чарівна піца», «Торт» для процесу налагодження контакту, входження в інклюзивний клас та адаптації в соціумі дітей із ООП.</p>	<p>Керик О. Є. Використання ігрових та арттерапевтичних засобів у педагогічній роботі з дітьми з особливими потребами. Імідж сучасного педагога. 2015. № 5. 49-51 с.</p>
25.	Арт-технологія «Мандала»		<p>Ознайомитись із арт-технікою «9 маленьких мандал» (А. Коробкіна): https://www.facebook.com/dytyachyjsyhyolog/posts/1632153993647529</p>
26.	Мандалотерапія в роботі з дітьми із ООП та їх батьками	<p>Практика «Мандала моєї сім'ї». Інтерпретація та аналіз мандал. Робота з емоціями та відчуттями дітей і батьків.</p>	

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	5
Семинарське заняття	15
Самостійна робота	10
Практичне заняття	20
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції			1		2											2		5
Семинарські заняття							5					5		5				15
Самостійна р-та															10			10
Практичне заняття				5				5								5	5	20
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література: <ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедичний словник з арт-терапії. за заг. ред. О.Л. Вознесенської, О.М. Скар. К.: Золоті ворота, 2017. 312 с. 2. Вознесенська О. Л. Арт-терапія у подоланні психічної травми: Практичний посібник. Вид. 2е: випр. та доповн. К.: Золоті ворота, 2016. 198 с. 3. Ленів З. П. Арт-терапія в процесі діагностування усного мовлення старших дошкільників. Психолінгвістика, 2014. Вип. 15. 73-84 с. 4. Ленів З. П. Науково-методологічні засади використання арт-терапевтичних технологій в корекційній освіті та соціальній сфері. Теоретичне і методичне забезпечення навчання та виховання осіб з особливими освітніми потребами. Слов'янськ, 2012. Вип. 2. 123-130 с. 5. Безклинська О., Миронова Т. Музикотерапія під час роботи з дітьми з особливими потребами. Позашкілля. 2014. № 12. 61–64 с. 	

6. Витак Г. Чинник арт-терапії в соціальній адаптації осіб з особливими фізичними потребами. Збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка [ред.-упор. : А. І. Душний, В. І. Ільницький, А. І. Душний, І. Зимомря та ін.]. Дрогобич, 2012. Вип. 1. 35-42 с.
7. Голінська Т. М. Арт-терапевтичні впливи на особистість дитини. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 6. 16–19 с.
8. Капустюк О. Простір арт-терапії : не все так просто, як здається. Практичний психолог: дитячий садок, школа. 2018. № 4. 4-9 с.
9. Керик О. Є. Використання ігрових та арттерапевтичних засобів у педагогічній роботі з дітьми з особливими потребами. Імідж сучасного педагога. 2015. № 5. 49–51 с.
10. Козлова А. Рецепти арт-терапії: специфіка терапевтичного впливу. Психолог. 2019. № 2. 4–11 с.
11. Профілактика і терапія засобами мистецтва. Науково-методичний посібник. Під ред. О. Пилипенка. К.: А. Л. Д., 1996.
12. Сичевська В. Арт-терапія з розумово відсталими дітьми в закладі дошкільної освіти компенсаторного типу. Дефектолог. 2018. № 11. 44–49 с.
13. Сусла А. М., Тарасенко Н. В. Пісочна терапія в роботі з дітьми з вадами психофізичного розвитку. Дитина з особливими потребами. 2016. № 6. 6–8 с.
14. Скрипник Т. В. Структура та підґрунтя методики музичної терапії для дітей з аутизмом. Дефектологія. 2007. № 1. 26-29 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ленів Зоряна Павлівна канд. пед. наук, доц.
Контактна інформація викладача	lzoryana@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський
--------------------------	---

	<p>національний університет імені Василя Стефаника»</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.</p> <p>Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.</p> <p>Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>- Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ”</p>

	<p>(введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4.).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-</p>

	<p>документи/polozhenja/ Можливість зарахування сертифікатів майстер-класів і тренінгів. Рекомендовані платформи: Група у ФБ: ВГО «Арттерапевтична асоціація»: https://www.facebook.com/groups/158280630927838</p>
--	--

Викладач – доц. Ленів З. П.